

CHƯƠNG 1

Về Quê

Từ mấy hôm nay Thi nôn nóng chờ đợi ngày về quê thăm nhà. Nàng cứ loay hoay tính toán mãi không biết phải mua quà gì về cho mấy đứa em. Con gái đi học xa nhà, thật sung sướng và hạnh phúc biết bao mỗi khi có dịp nghỉ lễ dài để trở về sống với gia đình thân yêu. Sự sung sướng ấy hiện rõ trên nét mặt của Thi cả tuần lễ nay. Nàng nói huyên thuyên đủ chuyện với tôi về cái ngày về quê ấy. Tôi cũng thế. Chúng tôi không thể che dấu được nỗi vui mừng khi biết ngày nghỉ đó mỗi ngày một đến gần hơn.

Chuyện gì phải đến đã đến. Hôm nay chúng tôi chuẩn bị lên đường về quê.

Đánh chuyền

Chúng tôi cùng ở một làng, chỉ cách nhau có một cái ngõ. Tôi biết Thi từ khi nàng còn nhỏ. Nàng hay sang nhà tôi chơi và trèo hái những quả bưởi nhỏ nhỏ để chơi “đánh chuyền” với những cô bạn cùng lứa

tuổi. Khi Thi lên Hà Nội học, nàng ở năm đầu của bậc Trung học và sống chung nhà với gia đình ông bà chủ nhà trọ. Sang niên học sau, Thi được dọn sang ở cùng chung khu nhà trọ với tôi, và từ đó chúng tôi đã trở nên thân thiết và có dịp gần gũi bên nhau.

Chúng tôi đã tới bến xe khách (xe ca) Hà Nội - Sơn Tây. Dù mới sáng sớm, hoạt cảnh ở đây đã tấp nập, náo nhiệt và tấp tểnh làm sao. Kẻ gồng người gánh, kẻ vác người khuân, kẻ vội vàng xuống xe người hấp tấp phóng lên. Tiếng rao quà vang cả một khu, lẫn tiếng gọi nhau ời ới.

Tôi và Thi còn đang ngẩn ngơ với cả chục chiếc xe khách, chưa định được rõ chiếc nào mình sẽ đi. Thi, trong chiếc áo dài màu trắng ngắn cũn cỡn vì nàng lớn quá nhanh. Chiếc áo cứ như mỗi ngày một co ngắn lại. Thi đang ngơ ngác nhìn theo những chị bán hàng rong, nào bưởi, nào ổi, nào me, nào sấu. Chắc là Thi thèm lắm, nhưng cũng có thể nàng chỉ tò mò với những hoạt cảnh ở bến xe.

- Thi ơi! Lại đây! Mau lên! Tôi phải réo lên thật to cho nàng nghe thấy.

Thi tấp tểnh chạy về phía tôi. Tôi đẩy vội Thi lên xe, trước khi đám đông ủa tới chen lấn leo lên. Tôi chọn cho Thi một chỗ ngồi tốt không có ánh nắng xuyên vào khi xe chạy. Tôi ngồi cạnh Thi. Thi nhỏ nhắn, nép mình vào cửa sổ xe nhìn ra ngoài, mắt vẫn

không rời khỏi mấy múi mít trên cái mẹt nhỏ được đội trên đầu người bán hàng rong đi gần đó.

- Em muốn mua gì không?

- Không ạ!

Nàng trả lời nhẹ, nhưng mắt vẫn nhìn ra xa, không ngoảnh lại tôi. Tôi móc trong cặp ra cái “bánh tây” (bánh mì) nhỏ bằng nắm tay còn hơi ấm đưa cho Thi. Thi lơ đãng cầm lấy không ăn. Lạ thật, cái cô bé lúc nào cũng nhí nha nhí nhảnh thế mà sao hôm nay lại giở chứng im lặng, trầm ngâm như người mơ mộng vậy. Ấy, con gái ở cái tuổi đang lớn nó cứ biến đổi như thế đấy. Tôi giữ về người anh, không chú tâm đến nàng nữa.

Khách lên xe đã đầy. Xe bắt đầu chuyển bánh. Bác tài bấm còi xe inh ỏi. Chú “lơ xe” đập tay dùng dùng vào thành xe để mọi người dưới bên tránh ra. Bây giờ Thi mới ngoảnh lại nhìn tôi mỉm cười. Hai anh em đang chia sẻ một niềm vui chung: sắp được về nhà.

Xe chạy được ít lâu thì ra khỏi thành phố. Cảnh vật ngoại ô đã bớt đi phần tấp nập. Thỉnh thoảng những chiếc xe khách hay xe hàng chạy ngược chiều, gió tạt mạnh làm chiếc xe chúng tôi đi như muốn tạt sang bờ ruộng. Mỗi lần như thế, gió hất mái tóc Thi lên, bay lòa xòa xuống mặt. Nàng khẽ vén tóc sang bên má.

Ở Hà Nội, tôi và Thi cùng sống trong khu nhà trọ riêng biệt và yên tĩnh. Thi ở căn phòng biệt lập,

xinh xắn có thể đủ cho hai người sống thoải mái với những tiện nghi tối thiểu dành cho một cặp vợ chồng son. Phòng nàg tọa lạc ở gần góc sân. Bên cạnh phòng nàg là giàn hoa thơ mộng ở cuối sân luôn tỏa mát. Và dưới giàn hoa, với chiếc bàn tròn nhỏ nhỏ, vài ba chiếc “ghế đầu” con con, tiện cho việc ngồi chơi nói chuyện hay ngắm trăng. Tôi ở riêng biệt trên căn gác với cầu thang gỗ ngoài trời, và cách phòng nàg một cái sân gạch chung. Từ phòng tôi có thể nhìn xuyên thẳng xuống cửa sổ phòng nàg nếu không bị cây hoa ngọc lan mọc giữa sân che lấp một phần. Ấu, chúng tôi được ở khu riêng biệt và yên tĩnh này thay vì khu tập thể vì tôi đã ở trọ lâu hơn người khác và riêng Thi, hai gia đình nàg và ông bà chủ nhà trọ là chỗ bạn thân giao. Thi được dọn về đây để có cuộc sống biệt lập và tự lập hơn.

Tôi coi Thi như một người em gái. Thi sống bên tôi với lòng tin cậy ở sự che chở của một người anh. Những hôm ít bài vở, tôi đưa Thi đi chơi tung tăng dọc theo bờ hồ Hoàn Kiếm hay Hồ Tây vào những buổi chiều. Anh em chia nhau một ly “kem cóc” hay túi lạc rang húng liu của chú “khách” (để gọi tắt người “khách trú”, ám chỉ người Tàu) bên bờ hồ Hoàn Kiếm. Chú “khách” này, hầu như những ai có thói quen đi dạo chơi quanh bờ hồ vào những buổi chiều hay chập tối đều biết. Lạc rang của chú rất ngon, vừa bùi lại vừa thơm. Có cái lạ là chú đóng lạc rất chính xác vào gói nhỏ hình cái phễu dài cuốn bằng giấy báo nhật trình. Mỗi lần chú xúc là vừa đủ 15 hột, không bao giờ dư hoặc thiếu hột nào. Tôi đã

đếm thử nhiều lần nên lấy làm lạ. Có những ngày chúng tôi thuê xe đạp đi thăm thắng cảnh Hà Nội hay ra ngoại ô thành phố hay về vùng đồng quê để hưởng những ngọn gió mát trong lành. Những lần như thế nàng thường chạy tung tăng đầy đó đây hồn nhiên với cái tuổi của nàng.

Tôi đưa Thi đi thăm những đền đài, văn miếu, cùng những di tích lịch sử văn hóa lâu đời của Hà Nội. Tôi giải thích từng chi tiết của những thắng cảnh ấy và coi nó như những dấu tích của một dân tộc có truyền thống yêu nước và trọng đạo nghĩa. Tôi cho Thi biết Hà Nội, nơi chúng tôi đang ở, không phải chỉ là một thành phố bình thường, nó không những từng là kinh đô của bao thời đại mà còn là một viện bảo tàng lịch sử lẫn văn hóa to lớn của dân tộc ta. Mỗi bước chân ta đi trên đường phố là ta bước lên những bước chân oai hùng của tiền nhân. Muốn biết về Hà Nội không thể chỉ một vài ngày, chỉ một vài tháng hay chỉ một vài năm, mà phải là một phần đời của chúng ta mới có thể tìm hiểu hết được phần nào cái hay cái đẹp của thành phố này. Biết bao nhiêu người đã từng sống và lớn lên tại Hà Nội mà lại không biết gì mấy về Hà Nội, thật vô tâm quá. Thi say sưa nghe những điều tôi nói và tôi biết nàng cố nhớ hết những gì tôi giảng giải cho nàng. Những cuộc đi chơi như thế càng làm cho chúng tôi thân nhau hơn và yêu mến nhau hơn.

Nhưng cuộc đời không chỉ đơn giản thế. Những ngày gần đây, tôi bỗng thấy Thi lớn, nàng không

còn là cô bé con nũa. Những cử chỉ quá thân mật tự nhiên của nàng làm tôi xao xuyến, như khi nàng kéo tay tôi lôi đi cho nhanh hơn, tôi thấy như có cái gì ám áp, dịu dàng trong đôi bàn tay ấy. Tôi thấy thật khó chịu với chính mình mỗi khi nhìn trộm Thi. Tôi cứ phải tự hỏi , tại sao mình lại phải ngập ngừng khi đến phòng nàng, dù chỉ là để giúp nàng giải bài toán khó. Tôi biết đang có cái gì thay đổi trong tôi. Cứ phải giữ kín những u uẩn ấy trong lòng đôi khi làm tôi trở nên lúng túng với Thi.

Chiếc xe khách vẫn phóng nhanh trên đường liên tỉnh. Làng mạc, đồng lúa, quán hàng và những hàng cây ở ven đường cứ như đua nhau chạy ngược lại về phía sau. Có lúc xe chạy chậm hẳn lại để tránh những ổ gà. Cũng có khi xe bị tung lên, vẹo đi vì lọt vào những ổ gà lớn. Ngồi bên cạnh tôi, Thi chậm rãi “gặm nhấm” gần hết ổ bánh tây tôi đưa cho nàng lúc nãy, trong khi mắt Thi vẫn không rời khỏi cánh đồng lúa đã lên đồng đồng. Thỉnh thoảng Thi lại ngoái đầu ra sau để theo dõi một cảnh vật mà nàng chưa kịp xem kỹ. Mỗi khi chiếc xe ngừng để đón khách dọc đường, nàng lại nhìn tôi mỉm cười. Tiếng nói chuyện của những bạn hàng, của những người nông dân cứ rù rì, thì thầm nhỏ to như những lời cầu nguyện. Có những tiếng cười đùa chột vút lên cao ở phía cuối xe làm mọi người phải ngoái cổ lại nhìn. Có người đã ngủ. Lác đác vài người khách đã xuống xe. Người "lơ xe" ị ạch khuân những giỏ hàng chất trên nóc xe xuống.

Con đường về làng chẳng còn bao xa nữa. Tóc Thi vẫn bay bay, xòa vào mặt nàng, bay sang cả vai tôi. Thi vẫn im lặng ngồi ngắm nhìn cảnh vật đồng quê một cách say sưa. Hôm nay tôi thấy Thi rạng rỡ quá và trong sáng quá, lại có chút gì nghiêm trang xa vắng như một thiếu nữ trưởng thành. Chắc chẳng bao giờ Thi thấy được cái u uẩn trong những ý nghĩ của tôi. Nhưng biết đâu nàng cũng đang dấu những u uẩn trong lòng nàng về tôi như thế. Ý nghĩ ấy làm tôi khoan khoái, nhẹ nhõm lẫn vui vui. Tôi mỉm cười với ý nghĩ ấy.

Xe đã tới thị xã Sơn Tây, xe chạy chậm hẳn lại khi đi ngang qua chợ Nghệ đang buôn bán tấp nập hay qua những khu phố đông người. Xe chạy vòng theo con hào rộng lớn được đào sâu vây quanh thành cổ, qua ngang Tòa tỉnh trưởng, tiếp tục chạy từ từ qua phố Ngô Quyền, rồi theo hướng Trung Hà và để rồi xe ra khỏi thị xã. Làng tôi cách thị xã Sơn Tây khoảng 10 cây số, thuộc huyện Quảng Oai.

- Bác tài ơi! Cho chúng tôi xuống!

Tôi nói vọng lên về phía bác tài xế. Người "lơ xe" đập mạnh tay vào thành xe mấy cái báo cho bác tài biết là có người muốn xuống. Chiếc xe từ từ đỗ lại bên lề đường. Tôi xuống trước rồi đứng ở cửa xe đợi cho Thi xuống sau. Hai anh em vờn vai mấy cái thật mạnh và hít thở thật sâu để đuổi đi cái gò bó trong suốt con đường dài chừng 40 cây số.

Hôm nay trời nắng nhẹ. Bầu trời xanh trong suốt, điểm vài cụm mây trắng bay lơ lững tít trên cao. Con lạch đào rộng khoảng ba thước, uốn khúc, chạy vòng vèo trong cánh đồng lúa, phản chiếu ánh sáng lóng lánh trông như con trăn bạc trườn mình. Vài con trâu đang chăm chỉ gặm cỏ trong bãi cỏ xanh. Có con ngừng lên ngơ ngác nhìn trời, lắc nhẹ cái đầu để đuổi đàn ruồi đang bám vào nó rồi lại lặng lẽ cúi xuống tiếp tục ăn. Gió đồng nội thổi vừa mát vừa thơm, thơm mùi lúa, mùi cỏ, lẫn trong những mùi thân quen của đồng quê.

Từ đây về làng, chúng tôi phải đi thêm một quãng đường khoảng chừng cây số. Cổng làng xây gạch, màu vôi vàng sậm pha lẫn màu rêu như đã hiện ra ở phía xa xa. Trong nắng mát, Thi đi nhanh như có ai đuổi đằng sau. Nàng đi sát bờ đường, thỉnh thoảng thò tay vuốt dọc theo bông lúa đòng đòng đã chớm đổi thành màu vàng nhạt. Nàng không ngắt mà chỉ để cho những bông lúa chạy trong lòng bàn tay, rồi buông rơi xuống thân lúa đòng đưa. Cánh đồng ruộng lúa có nơi đã vàng ửng trải dài ra như thảm. Những cơn gió làm cánh đồng lúa gợn sóng, từng gợn từng gợn xô nhau đùa chạy về tận cuối chân trời. Thi tung tăng hết chỗ này tới chỗ kia. Một con nhái nhảy tồm xuống vũng nước ruộng, hay con chim bắt chợt vỗ cánh bay vụt lên từ ruộng lúa làm Thi thẳng thốt giật mình. Mỗi khi như thế nàng lại ôm tay trước ngực nhìn về phía tôi cười như nắc nẻ. Tiếng cười của nàng trong suốt vang lên trong cái yên tĩnh của cánh đồng.

Tôi thấy Thi ngồi sụp xuống bên đường, loay hoay cái gì không biết. Hình như nàng vừa bắt được con cào cào. Nàng nắm nó trong lòng bàn tay rồi mở ra, con cào cào vội bay vù. Mỗi khi gặp con gió lớn, hai tà áo dài của nàng bay phấp phất như múa. Vài đứa trẻ chăn trâu đứng nhìn chúng tôi một cách tò mò. Đi bên cạnh tôi, dưới nắng, mặt nàng hây hây đỏ trong nắng như phảng phất hình bóng của một đóa hoa hồng mới nở trong ánh sáng mai. Nàng như con chim khuyên nhỏ chuyền cành, lú lo riu rít.

Chúng tôi vui chân, chẳng mấy chốc đã tới đầu làng. Chiếc cổng làng sừng sững trước mặt. Cây đa già tựa rẽ chằng chịt, bóng rợp tỏa che cả một khoảng

đất rộng. Dân làng khi đi ngang qua đây, thường dừng chân trú nắng dưới bóng đa trong chốc lát vào những buổi trưa hè. Cổng làng cũng như cái đình làng, là những hình ảnh biểu tượng của làng quê miền Bắc. Ai đi xa lâu ngày, về đến cổng làng cũng thấy quyến luyến, nhớ lại những ngày tháng còn sống trong lũy tre xanh. Cổng làng không những là nơi chứng kiến những sinh hoạt hàng ngày mà còn là một phần linh hồn thiêng liêng trong những ngày lễ hội cũng như gióng ở đình làng.

Tôi và Thi tạm ngồi nghỉ chân trên nhánh rễ lớn của cây đa mọc bò trên mặt đất. Nàng ngồi cạnh tôi, nhặt chiếc lá đa khô phe phẩy làm quạt. Trên mặt Thi lấm tấm vài hạt mồ hôi nhỏ ẩn dưới mấy sợi tóc mây. Tôi ngồi nhìn ngắm chiếc cổng làng thân yêu và liên tưởng tới biết bao nhiêu kỷ niệm của thời thơ ấu, thuở còn học ở trường làng. Ngồi trước cảnh xưa, lòng không khỏi băng khuâng.

*... Ngày nay dù ở nơi xa,
Nhưng khi về đến cây đa đầu làng,
Thì bao nhiêu cảnh mơ màng
Hiện ra khi thoáng cổng làng trong tre. ⁽¹⁾*

Tôi lâng lâng như đắm chìm, ngây ngất về những kỷ niệm xưa ở nơi này. Mọi thứ như hiện rõ ra trước mắt tôi. Thi ngồi bó gối mơ màng. Bỗng Thi giật giọng hỏi tôi:

- Anh có nhớ trường không?

Nàng vừa hỏi vừa chỉ về phía ngôi trường ẩn hiện xa xa, lấp ló sau rặng tre bao quanh. Nó đứng riêng biệt như một ốc đảo giữa biển sóng vàng bao la của lúa. Làm sao tôi quên được nơi ấy. Tôi quên làm sao được những bóng dáng của thầy cô, bạn bè. Tôi làm sao quên được những bài học đầu tiên. Và như hiển hiện trước mắt tôi với những lớp học đang vang lên tiếng ê a đầu đó lẫn với tiếng gõ thước kêu chan chát lên bảng đen. Nào những buổi sáng mai,

(1) Trích trong "Cổng Làng" của Bằng Bá Lân.

tiếng trống trường giục giã trộn lẫn với tiếng nô đùa, chạy nhảy. Nào những đám học trò nhỏ chạy túa ra lúc tan trường. Nào những hình ảnh thập thò sau váy mẹ, lo sợ, rụt rè của những em lần đầu tiên đi học trong buổi khai trường.

Tôi quên làm sao được bài tập đọc "*Tôi Đi Học*" của nhà văn Thanh Tịnh :

Hằng năm cứ vào cuối thu, lá ngoài đường rụng nhiều và trên không có những đám mây bàng bạc, lòng tôi lại nao nức những kỷ niệm hoang mang của buổi tựu trường.

Tôi không thể nào quên được những cảm giác trong sáng ấy nảy nở trong lòng tôi như mấy cành hoa tươi mỉm cười giữa bầu trời quang đãng. Những ý tưởng ấy tôi chưa lần nào ghi trên giấy, vì hồi ấy tôi chưa biết ghi và ngày nay tôi không nhớ hết. Nhưng mỗi lần thấy mấy em nhỏ rụt rè dưới nón mẹ lần đầu tiên đến trường, lòng tôi lại tung bùng rộn rã.

Buổi sáng mai hôm ấy, một buổi mai đầy sương thu và gió lạnh. Mẹ tôi âu yếm nắm tay tôi dẫn đi trên con đường làng dài và hẹp. Con đường này tôi đã quen đi lại lắm lần, nhưng lần này tự nhiên tôi thấy lạ. Cảnh vật chung quanh tôi đều thay đổi, vì chính lòng tôi đang có sự thay đổi lớn: Hôm nay tôi đi học.

Nhớ lại đoạn văn của nhà văn Thanh Tịnh, tôi như thấy có tôi trong ấy. Với tôi, bài văn này còn

hay hơn bài "La rentrée" của nhà văn Pháp Anatole France mà tôi phải học thuộc lòng khi nhỏ. Trường học luôn luôn là những hình ảnh quyến rũ và thân thương được ví như những giọt sữa ngọt ngào đầu đời chảy từ vú mẹ. Hình bóng của ngày khai trường không những ăn sâu vào tâm khảm của những cô cậu học trò, mà nó cũng còn khắc sâu vào những vần thơ mà mỗi khi đọc lên, ta không khỏi xúc động dù ở bất cứ tuổi nào.

*Hôm nay là buổi khai trường
Học trò tấp nập lên đường xôn xao
Chúng tôi vui sướng khác nào
Bầy chim thấy tổ xiết bao vui mừng. (2)*

Cũng như tôi, chắc Thi như đang nhìn thấy rõ hình ảnh của mình trong buổi tựu trường hay trong những giờ tan học. Nàng nhặt hòn sỏi ném nhẹ ra xa, rồi ngồi lẳng lẳng nhặt những bông cỏ may bám vào ống quần.

Chúng tôi cũng chẳng vội vàng về. Đây đã là cổng làng rồi. Đường về nhà không còn mấy bước. Trong cái yên tĩnh, gió man mát thổi hây hây, tôi định dựa mình nhắm mắt lim rim đưa hồn vào những kỷ niệm xa hơn thì Thi vụt đứng dậy chạy tới

(2) Trích trong tập thơ "Mấy Vần Tươi Sáng" của Trần Trung Phương (1913-1945) - Nhà xuất bản Bình Minh, in lần thứ hai năm 1952. Nhiều bài thơ của ông đã được sử dụng trong sách giáo khoa bậc Tiểu học của Bộ Quốc Gia Giáo Dục vào những năm đầu thập niên 1950.

khóm tre trước mặt tìm ngắt những lá tre xanh thật to đem về chỗ tôi ngồi nhờ tôi kết hộ cho nàng những hình “củ ấu”. Nàng khua chân, múa tay nói huyền thuyên về những kỷ niệm nơi trường học trong khi tôi yên lặng tạo những hình bằng năm lá tre nàng vừa đem tới.

Thi không còn ngồi mơ mộng như vài phút trước đây. Nàng cười nói hồn nhiên, say sưa nhắc về cô bạn này rồi đến cô bạn khác với những kỷ niệm của thời nàng còn học ở trường làng. Có những chuyện nàng kể làm hai anh em cười chảy cả nước mắt. Trong lúc mãi vui với câu chuyện, tôi giờ tay cóc dứ đầu Thi, nàng né tránh, chạy ra xa. Tôi nhặt hòn đất nhỏ ném theo. Nàng nhặt viên đất ấy định ném lại tôi, nghĩ thế nào lại ném xuống đất, lấy vạt áo dài lau nước mắt. Tiếng nàng cười vang xa làm mấy con chim đang đậu trên cây sung bên bờ ao gần đấy vụt bay đi. Tôi thủng thẳng đứng dậy, đưa cho Thi mấy “củ ấu” kết bằng lá tre vừa làm xong.

- Ta về nhà đi thôi!

Nàng ngoan ngoãn đi bên tôi. Ngang qua cổng làng, chúng tôi lững thững đi trên con đường làng lát gạch. Làng tôi không giàu mà cũng không nghèo, thuộc bậc trung trung. Chúng tôi đi dưới bóng mát của những rặng tre trông dọc theo đường gạch. Trong ao nhỏ bên đường, vài con vịt đang bơi thành thoi, thỉnh thoảng vẩy đuôi kêu "cạc cạc" mấy tiếng rồi rạc rạc như để gọi nhau.

Bỗng có những tiếng động sột soạt phía trước. Trong lũy tre, con gà trống, sắc lông màu rực rỡ với chiếc mào đỏ tía giương thẳng, đang xòe cánh, nghiêng người sang một bên, chạy vòng quanh bên chị gà mái tơ gạ gẫm. Anh gà sấn tới, chị gà ngừng đầu lên, chạy né sang một bên. Sau vài lần bị hựt, gà trống như mất kiên nhẫn, nhào tới, dùng mỏ mổ vào đầu chị gà tơ. Đầu chị bị dúi xuống, đuôi chống lên trời, anh trống nhảy tót lên lưng. Chỉ tích tắc, anh gà nhảy xuống. Cả hai cùng xù lông rũ cánh phành phạch. Gà trống giương rộng hai cánh, nhón cao chân, vươn cổ gáy vang vài tiếng khô khan. Chị gà mái tơ giật mình chạy đi vài bước rồi lại thản nhiên bới đồng lá tre kiếm mồi như không hề có chuyện gì xảy ra trước đó. Anh gà trống như chẳng để ý tới hai chúng tôi đang đi tới. Anh lập lại cái động tác như vừa rủ rê vừa bắt buộc của mình với mẹ gà mái đầu đang dất đàn con gần đó. Đầu phải tay vừa, mẹ xù lông quyết kháng cự, đôi đầu. Gà trống bền lեն lảng xa.

Tôi mỉm cười. Thi làm mặt nghiêm bước thẳng phía trước như không trông thấy gì. Vài tiếng "à ời ..." ru con buồn bã đưa vọng lại từ xa. Con trâu nằm lười biếng dưới khóm tre trệu trạo nhai lại miếng rơm nó đã ăn trước đó. Thỉnh thoảng nó vẩy mạnh đuôi để đuổi đám ruồi bám trên lưng. Mùi phân trâu đối với tôi là mùi quen thuộc, mùi của hương đồng cỏ nội. Vài con chó lang thang ngoài ngõ, trông thấy chúng tôi, vẫy đuôi lại gần, ngửi ngửi rồi bỏ đi. Thi hơi sợ, vội kéo vạt áo dài che phía trước. Tôi lại nghĩ

tới ngay con gà mái tơ lúc nãy, khẽ nhếch mép mỉm cười. Chắc cái mỉm cười ấy phải chứa đựng điều gì hóm hỉnh.

Chúng tôi rẽ sang tay phải khi tới cái ngõ thứ hai. Từ đây, đường không còn lát gạch nữa, con đường đất gồ ghề trộn lẫn màu đỏ đá ong. Con đường đất này cũng mang cho chúng tôi biết bao kỷ niệm của những ngày tháng cấp sách đến trường làng vào những ngày mưa gió. Con đường trở nên lầy lội và trơn trượt. Ngoài Bắc, có những trận mưa phùn kéo dài tới mấy ngày, có khi cả tuần hay nửa tháng. Mưa thối đất. Mưa cứ rỉ rả rơi, nhân nhạ không vội vã và không gian luôn trở nên mờ đục. Mọi thứ như ẩn hiện dưới làn mưa mỏng. Mưa như thế thì buồn lắm, chỉ vui cho những kẻ yêu nhau và được ở bên nhau.

Những con đường làng ấy không chỉ mang cái hình ảnh buồn bã của mưa phùn mùa đông. Chúng cũng rực sáng lên sau những cơn mưa rào của mùa hè. Những trận mưa rào như xối nước xuống quét sạch những rác rưởi trên đường. Những cây cau, khóm tre, cây mít... như được tắm rửa, đổi lá, thay màu. Chim trên cành cất tiếng hót vang.

Chẳng còn mấy bước chúng tôi phải chia tay nhau. Đến trước cổng nhà, nàng cười với tôi nói nhẹ:

- Em về!

Giơ tay chào tôi rồi nàng tự dùng thân mình đẩy nhẹ cánh cổng gỗ, lách người vào. Trước khi khép cánh cổng lại, nàng khẽ đưa tay ra vẫy chào tôi lần nữa rồi khuất sau cánh cổng ấy. Tôi lững thững tiếp tục đi, lòng thấy băng khuâng, rộn rã niềm vui. Tôi với tay ngắt bông hoa “dâm bụt” (bông bụt) màu đỏ tươi bên hàng rào, tung cao lên trời, tiện chân, tôi đá cục gạch nhỏ bắn đi xa rồi rào bước về nhà không còn xa mấy.

*Yêu em anh hóa yêu đời
Theo em chấp cánh tung trời bay cao.⁽³⁾■*

⁽³⁾ Không rõ tác giả.